

Haandværkerbrug, og selv om ikke alle vilde blive berørt af dette Forhold, vilde en stor Del af dem komme til at føle det ret alvorligt, dersom man gennem Tilskud til Storindustriens Arbejdslønninger vilde paaføre dem endnu større Konkurrence.

Haandværket er i en Krise som de øvrige Erhverv, en ikke lille Krise endda. Men der tales og skrives ikke saa meget om det, det lille Haandværk har ikke de fast tømrede Sammenslutninger, som Arbejderne eller de store Industriledere har. Haandværkerne maa kæmpe sig igennem, som de bedst kan, indskrænke deres Forbrug, disponere forsigtigt og fornøftigt, og Smaamestrene maa i mange Tilfælde se bort fra, om der kan blive 8 eller maaske 10 Timers Arbejdsdag. Det er den Maade, hvorpaa man slaar sig igennem, men det er uhyre vanskeligt for mange Smaa-handværkere at klare sig i disse Tider, da man fra alle Sider søger at indskrænke sig saa meget som muligt; der er kun lidt at bestille.

Nu har den højtærede Statsminister saavel i Fjor som i Aar sagt, at det mindre Haandværk i nogen Grad kunde komme ind under disse Foranstaltninger, og jeg forstaaer, at han har tænkt paa § 3 og § 7. Det er muligt, at det kan komme ind derunder, men saa vidt jeg kan forstaa Lovforslaget om Kriseforanstaltninger; vil det kun kunne blive i meget ringe Grad. For øvrigt har jeg den Opfattelse, at det ogsaa kun er en ringe Støtte, man faar gennem Laan. Det ærede Medlem, som forlod denne Talerstol for et Øjeblik siden, omtalte ret indgaaende nogle Forskudsforeninger. Det ærede Medlem Hr. Larsen-Badse omtalte disse Forhold før, og jeg kan ikke lade være med at nævne, at jeg har fulgt disse Foreninger for en Række Aar siden, da de kom frem, og set, hvorledes de har virket. Der var sikkert en hel Del smaa Landbrugere, som derigennem fik en øjeblikkelig Hjælp ved Laan til Anskaffelse af Kreaturer og Maskiner. Jeg har fulgt disse Foreninger, lige til deres Afvikling, og jeg har set, at Resultatet er, at vel en hel Del af disse Folk er blevet hjulpet, men Laanene har aflejret sig som faste Prioriteter i de paagældendes Ejendomme, saa de sidder med dem endnu.

Det er den Hjælp, man fik ad den Vej, og det samme vil blive Tilfældet, hvis Haandværkere faar saadanne Laan. Jeg tror desværre, at en stor Del af Haandværkerne ikke kan stille Sikkerhed for nye Laan. Men selv om nogle kunde stille Sikkerhed, vil det ufravigelig vise sig at gaa dem som med Forskudsforeningerne i sin

Tid. Laanene vil kun afleje sig som faste Prioriteter i deres Ejendomme, som de skal forrente senere. Jeg er derfor ingen særlig stor Ynder af, at man gaar den Vej. Mange vil straks gribe det med Begærlighed, men vil føle Smærterne bagefter, og deres Udgifter vil forøges ved den yderligere Prioritet.

Nej, skal det lille Haandværk hjælpes, maa man gaa andre Veje. Jeg tænker her i første Række — jeg skal ikke komme dybt ind paa det, det er nævnt under denne Sags Behandling saa ofte —, jeg tænker først og fremmest paa de ret store Skatter, ikke just til Staten; det er ikke Statsskatten, der tynger saa meget, men det er Kommune- og Amtsskatten, der er den stærkeste. De Bygninger og Ejendomme, som enhver Haandværker nu en Gang maa have, har faaet en ret stor Ejendomsskyld. Det viser sig i en klækkelig Skat til Amts- og Sognekommuner.

Men der er ogsaa andre Ting, der trykker haardt paa det lille Haandværk. Jeg tænker her paa de senere Aars Udgifter til Forsikringer, til Arbejdsløshedsforsikring, Invalidforsikring, Ansvarsforsikring og Ulykkesforsikring. Der er ved den ene Lov efter den anden indført Forsikringer; der skal tegnes Sygeforsikring gennem anerkendte Sygekasser; naar en lille Mester sidder med en Lærling, skal han betale Sygepenge og Invalidforsikring. Og Driftsudgifterne tynger haardt.

Nu hører man ofte, at Haandværkerne er alt for dyre, de skal ned med Priserne, og det er vist ogsaa rigtigt, men det kan de kun komme, naar man hjælper dem af med nogle af deres Udgifter. Konkurrencen indenfor Haandværkerne er nu ret skarp, fordi Arbejdsmulighederne er saa knappe. Derfor er jeg overbevist om, at man maa have sine Priser nedbragt saa meget som muligt for at faa Arbejde. Men naar der skal svares disse store Afgifter til de forskellige Forsikringer, til Skatter o. s. v., saa kalkulerer de dem i deres Beregninger, for de skal jo eksistere, kummerligt nok for mange.

Der er en anden Ting, der særlig har vist sig i de sidste Aar, som jeg gerne vil nævne i denne Forbindelse. Det er de mange Tab, Haandværkerne faar gennem uerholdelige Tilgodehavender. Det er nemlig saaledes, at naar en Mand — det være sig en, som skal have lavet sine Bygninger i Stand eller hvad som helst andet — kommer til en Haandværker nu om Dage, saa tør denne ikke spørge, hvordan den paagældendes Pengeforhold er, for at faa at vide, om han